HAC İLE İLGİLİ HADİSLER VE BU HADİSLERLE İLGİLİ BAZI HÜKÜMLER

﴾ بيان بعض أحاديث الحج و الأحكام المتعلقة بالحج ﴿

[Türkçe – Turkish – تركي]

Hazırlayan

Muhammed Şahin

Tetkik : Ali Rıza Şahin

2009 - 1430

islamhouse.com

﴿ بيان بعض أحاديث الحج و الأحكام المتعلقة بالحج ﴾

« باللغة التركية »

إعداد

محمد بن مسلم شاهين

مراجعة: علي رضا شاهين

2009 - 1430

islamhouse.com

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ § قَالَ: خَطَبَنَا رَسُولُ اللهِ ¼ فَقَالَ: ((يَا أَيُّهَا النَّاسُ! كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْحَجُّ. قَالَ: فَقَامَ الْأَقْرَعُ بْنُ حَابِسٍ فَقَالَ: أَفِي كُلِّ عَامٍ يَا رَسُولَ اللهِ؟ فَقَالَ: لَوْ قُلْتُهَا لَوَجَبَتْ، وَلَوْ وَجَبَتْ لَمْ تَعْمَلُوا بِهَا، وَلَمْ تَسْتَطِيعُوا أَنْ تَعْمَلُوا بِهَا، الْحَجُّ مَرَّةٌ، فَمَنْ زَادَ فَهُوَ تَطَوُّعٌ.)) [رواه مسلم والترمذي والنسائي وابن ماجه والدارمي وأحمد]

İbn-i Abbas'tan -Allah ondan ve babasından râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre o şöyle demiştir:

"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- bize hitap ederek şöyle buyurdu:

Ey insanlar! Hac size farz kılındı. Bunun üzerine el-Akra' b. Hâbis ayağa kalkarak:

- Ey Allah'ın elçisi! Hac her yıl mı (bize) farzdır? diye sordu.

Bunun üzerine Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurdu:

- Yok, hayır. Bir defadır. Kim daha fazla yapacak olursa, o nâfiledir."[1]

AÇIKLAMA:

Bu hadis, Müslim'in rivâyetinde şu manâya gelen sözlerle rivâyet edilmiştir:

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ ! قَالَ: خَطَبَنَا رَسُولُ اللهِ ¼ فَقَالَ: أَيُّهَا النَّاسُ! قَدْ فَرَضَ اللهُ عَلَيْكُمُ الْحَجَّ فَحُجُّوا. فَقَالَ رَجُلٌ: أَكُلَّ عَامٍ يَا رَسُولَ اللهِ؟ فَسَكَتَ حَتَّى قَالَهَا ثَلَاثًا. فَقَالَ رَسُولُ اللهِ ¼: لَوْ قُلْتُ نَعَمْ لَوَجَبَتْ، وَلَمَا اسْتَطَعْتُمْ ثُمَّ قَالَ: ذَرُونِي مَا تَرَكْتُكُمْ، فَإِنَّمَا هَلَكَ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ بِكَثْرَةِ سُؤَالِهِمْ وَاخْتِلَافِهِمْ عَلَى أَنْبِيَائِهِمْ، فَإِذَا أَمَرْتُكُمْ بِشَيْءٍ فَأْتُوا مِنْهُ مَا اسْتَطَعْتُمْ، وَإِذَا نَهَيْتُكُمْ عَنْ شَيْءٍ فَدَعُوهُ.)) [رواه مسلم]

---

[1] Müslim; Hac, hadis no: 412; Tirmizî, Hac, hadis no: 5, Tefsir-i Sûre (5), 15. Nesâî, Menâsik; hadis no: 1. İbn-i Mâce; Menâsik, hadis no: 2; Dârimî; Menâsik; hadis no: 4; Ahmed b. Hanbel, I, 255, 292, 301, 321, 325; II- 508.

Ebû Dâvûd demiştir ki; "Seneddeki Ebû Sinan, Ebu Sinan ed-Düveliy'dir. Aynı şekilde AbdülCelil b. Humeyd ile Süleyman b. Kesîr de ez-Zührî'den (bu râvîin ismini Ebû Sinan olarak) rivâyet etmiştir. Ukayl de rivâyetinde yerine demiştir.

"Allah'ın elçisi bize şöyle hitâb etti:

"Ey insanlar! Hac size farz kılındı. O halde hac yapın.

(Sahâbeden) bir adam:

- Ey Allah'ın elçisi! Her sene mi (hac yapmak bize farz kılındı)? Diye sordu.

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- ona cevap vermedi. Sahâbi sorusunu üç defa tekrarlayınca şöyle buyurdu:

-Evet deseydim, her yıl farz olurdu, siz de buna güç yettiremezdiniz.

Sonra şöyle buyurdu:

-Size açıklamadığım hususlarda beni kendi hâlime bırakın. Sizden önceki topluluklar çok soru sormaları ve peygamberleriyle ihtilâfa düşmeleri sebebi ile helak olmuşlardır. Size birşey emrettiğim zaman, gücünüz yettiğince onu yerine getirin. Sizi bir şeyden yasakladığım zaman da onu bırakın."[1]

Ahmet b. Hanbel'in İbn-i Abbas'tan rivâyet ettiği bir hadis de şu anlamdadır:

"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- bize hitâb ederek şöyle buyurdu:

-Ey insanlar! Allah haccı sizin üzerinize farz kılmıştır.

Bunun üzerine el-Akra' b.Hâbis;

- Her sene mi ey Allah'ın elçisi? diye sordu.

Bunun üzerine Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurdu:

- Eğer evet deseydim, (her sene haccetmek) üzerinize farz olurdu.(Her sene) farz olunca da onu yerine getirmezdiniz veya yerine getiremezdiniz. Kim birden fazla hac yapacak olursa, o nâfiledir."[2]

Buhârî'nin rivâyetinde ise, bu hadis şöyle geçmektedir:

"Ben sizi (serbest) bıraktığım müddetçe siz de beni (serbest) bırakın (soru sormayın)." [3]

Konumuzu teşkil eden bu hadis-i şerif ile aktardığımız diğer rivâyetler, haccın insana ömründe bir defa farz olduğunu ifâde etmektedir.

Hâfız İbn-i Hacer ve Nevevî gibi ilim adamlarının beyânına göre, ilim adamları bu mevzuda ittifak etmişlerdir.

Ancak hac:

---

[1] Müslim; Hac; hadis no: 412.

[2] es-Sa'âti, el-Fethu'r-Rabbânî, XI, 15.

[3] Buhârî, İ'tisâm 3.

﴿... وَلِلَّهِ عَلَى ٱلنَّاسِ حِجُّ ٱلْبَيْتِ مَنِ ٱسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا ۚ وَمَن كَفَرَ فَإِنَّ ٱللَّهَ غَنِيٌّ عَنِ ٱلْعَٰلَمِينَ ﴿٩٧﴾﴾ [سورة آل عمران من الآية: ٩٧]

"**Yoluna gücü yetenlerin Beytullah'ı haccetmeleri, Allah'ın insanlar üzerindeki bir hakkıdır. Kim de** (haccın farz oluşunu) **inkâr ederse, bilsin ki Allah, âlemlerden** (onun haccından ve diğer amellerinden) **müstağnîdir.**"[1]

Âyet-i kerimesiyle sadece gücü yetenlere farz kılınmış, gücü yetmeyenler ise, hac ibâdetiyle mükellef tutulmamışlardır.

Hattâbî'nin beyanına göre: "Haccın insana ömründe bir defa farz olacağına ve bu farziyyetin tekerrür etmeyeceğine dâir icmâ varsa da bu icmâ başka bir delile dayanmaktadır.O delil ise, hadisin aslında bulunan "o halde haccedin" emri değildir. Çünkü bu emir haccın tekerrür etmeyeceğine delâlet etmez. Eğer sözü geçen emir hac farîzasının tekerrür etmeyeceğine açıkça delâlet etmiş olsaydı, o zaman el-Akra' b. Hâbis de -Allah ondan râzı olsun- bu mevzuda soru sorma lüzumunu hissetmeyecekti."

Esâsen bu mesele Fıkıh Usûlü âlimleri arasında ihtilâf konusu olmuştur. Bu ihtilâfı ana hatlarıyla şu şekilde özetlemek mümkündür. Bu hususta dört mezhep vardır:

1. Mutlak emir, umum ve tekrarı gerektirir.

2. Umum ve tekrar gerektirmez. Fakat bunlara ihtimâl vardır.

İmam Şâfiî'nin mezhebi budur.

Nevevî -Allah ona rahmet etsin- der ki:

"Âlimlerimizce sahih olan görüşe göre emir tekrarı gerektirmez. İkinci görüşe göre tekrarı gerektirir. Üçüncü bir görüşe göre, bir defadan fazlası hakkında beyâna ihtiyaç vardır. Binâenaleyh tekrarı gerektirdiğine ve gerektirmediğine hükmolunamaz.Tevakkuf olunur. Bu görüşün sahipleri (konumuzu teşkil eden) bu hadisi delil göstermişlerdir. Çünkü mutlak emir, tekrarı yahut tekrar olunmamayı gerektirseydi el-Akra' b. Hâbis, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- sormazdı. Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- bile, "soruya gerek yok, mutlak emir şu manâya yorumlanır", cevabını verirdi. Emrin, tekrarı gerektirdiğini söyleyenler, el-Akra' b. Hâbis'in meseleyi ihtiyaten ve izahat almak için sorduğunu iddiâ ederler."

3. Hanefi âlimlerinden bazılarına göre mutlak emir, tekrarı gerektirmez.Fakat bir şarta bağlı olur veya bir vasfın sübûtuna bağlı kalırsa, tekrar ifâde eder.

---

[1] Âl-i İmrân Sûresi: 97

4. Hanefiler'in çoğunluğu tarafından seçilen sahih mezhebe göre mutlak emir, umum (genellik) ve tekrarı gerektirmez. Onlara ihtimali de yoktur. Namaz, oruç ve zekât gibi ibâdetlerin tekerrür etmesi sebeplerinin tekerrüründen dolayıdır. Haccın sebebi olan Beyt-i Şerif tekerrür etmediği için ömürde bir defa ifâ etmekle bu konudaki emir yerini bulur.

Yine fıkıh usûlü âlimlerine göre bir şeyden nehy, o şeyi devam üzere bırakmayı gerektirir.

Buna göre Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in:

"Sizi bir şeyden nehyettiğim zaman, onu derhal bırakın"

Sözü itlâkı üzere bırakılır. Bundan yalnız zaruret hali müstesnâdır.

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-:

"Ben sizi bıraktığım müddetçe siz de beni bırakın..."

Buyurmakla "Size bir şey emir veya nehy ettiğim müddetçe siz de beni bırakın. Bir şey sormayın" yahut "Bir mesele hakkında inceden inceye tafsilât istemeyin. Çünkü bu işin sonu İsrailoğullarının helâkı gibi kötü bir neticeye varabilir" demek istemiştir.

Gerçekten Allah Teâlâ, İsrailoğullarına bir sığır kesmelerini emretmişti. Emre itaat ederek herhangi bir sığırı kesseler, emir yerini bulacaktı. Fakat onlar öyle yapmadılar. Kesilecek hayvanın rengi nasıl ve yaşı kaç gibi bir çok sorular sordular. Onların isyankâr sorularına karşı Allah Teâlâ da onlara şiddet gösterdi.

Şer'î bir meselede, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in istemesiyle o meselenin farz olması konusunu daha önce açıklamıştık. Burada aynı konuya şunları da ilâve etmekte fayda görüyoruz:

1. Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in bir meselenin yapılmasını emretmesi kendi içtihadının mahsûlü olabilir. O içtihâde uymak da mü'minler için farz olur.

2. Allah Teâlâ, haccı mü'minlere mutlak olarak emretmiş, vasfını, şartlarını ve adedini Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'e bırakmış olabilir. Dolayısıyla Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in, kendisine:

"Bizim üzerimize her sene haccetmek farz mıdır?" diye soru soran bir kimseye "Evet" diye cevap vermiş olsaydı, mü'minlere her sene hac etmek farz olurdu.[1]

Hattâbî'nin beyânına göre bu hadis-i şerif, hac farîzasını edâ ettikten sonra dînden dönen bir kimsenin, tekrar müslüman olmasıyla daha önceden edâ etmiş olduğu haccı iâde etmesi lâzım geldiğine delâlet etmektedir.

[1] es-Sa'âti, el-Fethu'r-Rabbânî; c: 10, s: 14-15.

Bu görüş aynı zamanda Şâfiî mezhebinin görüşüdür.İmâm Mâlik'e ve Hanefî âlimlerine göre ise, dînden dönen bir kimsenin daha önce edâ etmiş olduğu farzları iâde etmesi gerekmez.Ancak hac farîzası bundan müstesnâdır. Çünkü diğer farzların vakti geçmiştir. Haccın vakti ise henüz geçmemiştir. Zira haccın vakti ömrün sonuna kadar devam eder.Eğer o kimse dîninden döndükten sonra tekrar îmâna gelir ve irtidâd etmeden önceki edâ etmiş olduğu herhangi bir farzın vakti de henüz geçmemiş ise, bu takdirde o farzı da iâde etmesi gerekir. Çünkü henüz vakti geçmemiştir.[1]

BAZI HÜKÜMLER:

1. Gücü yeten kimselerin ömründe bir defa haccetmeleri farzdır.

2. Allah Teâlâ'nın, bazı hükümlerin meşru kılınmasını Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'e bırakması câizdir.[2]

Ebû Vâkid'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre o şöyle demiştir:

"Veda haccında Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'i, hanımlarına;

"Bu (hacdan) sonra (sizin için) hasırların üstleri (vardır)" buyururken işittim.[3]

AÇIKLAMA:

Vedâ Haccı, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in yaptığı ilk ve son hacdır ve hicretin 10. yılı olaylarındandır.Hicretin 10. yılında İslâm bütün Arabistan'a yayılmıştı. İdarî ve siyasî teşkilâtı tamamen oluşmuş, eğitim faaliyetlerine hız verilmişti. Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- bu yılda hac yapacağını etrafa bildirdi. Onunla birlikte hac yapmak isteyen müslümanlar kafile kafile Medine'de toplandılar.Hazırlıklarını tamamlayan Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- 25 Zilkâde'de kırkbin kişiyle birlikte Medine'den Mekke'ye yöneldi.

Medine-Mekke yolculuğu on gün sürdü. Mekke'ye girdiğinde bu şehirde 140 bin müslüman toplanmış oldu. Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- bir Cuma'ya tesadüf eden Arefe günü (9 Zilhicce) Arafat'ta, Rahmet Tepesi'nde deve üstünde İslâm inkılâbının en büyük konuşmasını yaptı. Vedâ Hutbesi denen bu konuşma insan hak ve vazifelerini özetlemektedir. Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-, bu konuşmadan üç ay sonra vefat ettiğine göre, bu onun, gerçek vasiyeti sayılmalıdır.

Aynı gün vahyedilen bir Kur'an âyeti de Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'in ilâhi görevinin son bulduğunu açıklamıştır:

---

[1] Sünen-i Ebî Davud

[2] Sünen-i Ebî Davud

[3] Ahmed b. Hanbel, II, 446; X, 218-219; VI, s. 324. Sünen-i Ebî Davud

﴿ ٱلۡيَوۡمَ أَكۡمَلۡتُ لَكُمۡ دِينَكُمۡ وَأَتۡمَمۡتُ عَلَيۡكُمۡ نِعۡمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ ٱلۡإِسۡلَٰمَ دِينٗاۚ ﴾

[سورة المائدة الآية: ٣]

"Bugün size dîninizi kemâle erdirdim, (sizi câhiliyet karanlığından İslâm nûruna çıkarmak sûretiyle) **üzerinize nimetimi tamamladım ve dîn olarak size İslâm'ı seçtim."**[1]

Bu âyeti işiten Ebû Bekir bunu peygamberin vefâtına işâret saydığı için ağlamıştır.

Hac dolayısıyla Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- Mekke'de 10 gün kaldıktan sonra Medine'ye döndü.

Metinde geçen **"Bu** (hacdan) **sonra** (sizin için) **hasırların üstleri vardır"**

Sözü, bundan sonra size bir defa daha haccetmek farz değildir.Bir daha hac için evlerinizden çıkmayınız, evlerinizden ayrılmayınız, anlamında bir kinâyedir. Bu cümlenin iki ayrı manâya ihtimali vardır:

1. Şu edâ ettiğiniz hacdan sonra üzerinize bir daha haccetmek farz değildir.

2. Bu hac farizasını edâ ettikten sonra bir daha evlerinizden dışarı çıkmamanız üzerinize farz kılınmıştır.

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in hanımlarından Sevde Bint Zem'â ile Zeyneb bint Cahş bu hadise ikinci manâyı vermişler ve hayatlarının sonuna kadar bir daha hac etmemişlerdir.

İbn-i Sa'd'ın, Ebû Hureyre'den rivâyetlerine göre Sevde ile Zeynep -Allah onlardan râzı olsun- şöyle demişlerdir:

"Biz, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in vefâtından sonra bir daha yolculuk etmedik."

Âişe -Allah ondan râzı olsun- ise bu hadise birinci manâyı vermiş ve Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in nâfile hac yapmayı teşvik eden hadis-i şeriflerini de gözönünde bulundurarak nâfile hac yapmakta bir sakınca görmemiştir.

el-Muhalleb'in beyânına göre Râfızîler bu hadis-i şerifin İfk olayı sebebiyle, vârid olduğunu iddiâ ederiz. Âişe -Allah ondan râzı olsun- aleyhine bir delil saymak isterler. Ayrıca Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in Âişe'ye hitaben:

"Sen, Ali ile haksız olarak savaşacaksın" dediğini iddiâ ederler. Gerçek olan şudur ki, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- bu sözü Zübeyr b. Avvâm -Allah ondan râzı olsun- için söylemiştir.[2]

---

[1] Mâide Sûresi: 3

[2] el-Aynî: Umdetu'l-Karî; C. 9, s: 134-135.

Râfizilerin hadisi bu şekilde tefsir etmeleri için hiçbir karine ve sebep yoktur. Bu hadisi en isabetli tefsir eden yine Âişe olmuştur. Çünkü kendisi Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'e:

((يَا رَسُولَ اللهِ! نَرَى الْجِهَادَ أَفْضَلَ الْعَمَلِ، أَفَلَا نُجَاهِدُ؟ قَالَ: لَا لَكِنَّ أَفْضَلَ الْجِهَادِ حَجٌّ مَبْرُورٌ.)) [رواه البخاري]

"Ey Allah'ın elçisi! Biz, cihâdı amellerin faziletlisi olarak görüyoruz. Biz de sizinle beraber cihâda çıkalım mı? diye sorunca, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

-Hayır. (Sizin için) en faziletli cihâd, kabul olunmuş hacdır."[1]

Yine Ebû Hureyre'nin -Allah ondan râzı olsun- rivayet ettiği bir hadis-i şerifte o şöyle demiştir:

((سُئِلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَيُّ الْأَعْمَالِ أَفْضَلُ؟ قَالَ: إِيمَانٌ بِاللهِ وَرَسُولِهِ. قِيلَ: ثُمَّ مَاذَا؟ قَالَ: جِهَادٌ فِي سَبِيلِ اللهِ. قِيلَ: ثُمَّ مَاذَا؟ قَالَ: حَجٌّ مَبْرُورٌ.)) [رواه البخاري]

"Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'e:

- Amellerin hangisi daha fazîletlidir? diye sorulunca, o şöyle buyurmuştur:

- Allah'a ve Rasûlüne îmân etmektir.

-Sonra hangisidir? diye sorulunca, şöyle buyurmuştur:

- Allah yolunda cihâddır.

- Sonra hangisidir? Diye sorulunca, şöyle buyurmuştur:

- Kabul olunmuş hacdır."[2]

Bu sebeple Âişe -Allah ondan râzı olsun- bir daha haccı terketmemiş ve hayatının sonuna kadar nâfile hacca devam etmiştir.Bu hadis-i şerifler erkeklerin olduğu gibi kadınların da tekrar tekrar nâfile hac yapmalarının meşru olduğuna delâlet etmektedir. Buhârî'nin rivâyet ettiği bu hadis-i şerif, Nesâî'nin Sünen'inde şu anlama gelen lâfızlarla rivâyet edilmiştir:

---

[1] Buhârî; Hac, hadis no: 4.
[2] Buhârî; Hac, hadis no: 4.

((سَأَلَ رَجُلٌ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللهِ! أَيُّ الْأَعْمَالِ أَفْضَلُ؟ قَالَ: الْإِيمَانُ بِاللهِ. قَالَ: ثُمَّ مَاذَا؟ قَالَ: الْجِهَادُ فِي سَبِيلِ اللهِ. قَالَ: ثُمَّ مَاذَا؟ قَالَ: ثُمَّ الْحَجُّ الْمَبْرُورُ.)) [رواه النسائي]

"Bir adam, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'e:

- Ey Allah'ın elçisi! Hangi ameller daha faziletlidir? diye sordu.

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-:

- Allah'a imândır, buyurdu.

Adam:

- Sonra hangisidir? dedi.

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-:

- Allah yolunda cihaddır, buyurdu.

Adam:

Sonra hangisi? dedi.

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-:

- Sonra kabul olunan hacdır, buyurdu."[1]

Ebû Hüreyre -Allah ondan râzı olsun- Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in şöyle buyurduğunu nakletmektedir:

((جِهَادُ الْكَبِيرِ وَالصَّغِيرِ وَالضَّعِيفِ وَالْمَرْأَةِ الْحَجُّ وَالْعُمْرَةُ.)) [رواه النسائي]

"Büyüğün, küçüğün, düşkünün ve kadının cihâdı; hac ve umredir."[2]

Bütün bu deliller metinde geçen "**Bu** (hacdan) **sonra** (sizin için) **hasırların üstleri vardır**" sözünün, "şu yaptığınız hacdan sonra bir daha haccetmek üzerinize farz değildir, fakat nafile hac yapabilirsiniz" anlamına geldiğini açıkça ortaya koymaktadır.

Hadisin anlamı üzerinde önceleri susmayı tercih eden Ömer b. Hattab -Allah ondan râzı olsun- daha sonra hadisin bu anlama geldiğini söyleyen Âişe'nin -Allah ondan râzı olsun- isabetli olduğunu anlayınca kendi halifeliği yıllarında Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in hanımlarının hacca gitmelerine izin verdiği ve onların hac ibâdetlerini

[1] Nesâî, Menâsik, hadis no: 5.

[2] Nesâî, Menâsik, hadis no: 5.

yapmalarına yardımcı olmak üzere Osman b. Affân ile Abdurrahman b. Avf'ı görevlendirdiği, Buhârî ve Beyhakî'nin rivayetlerinden anlaşılmaktadır. [1]

BAZI HÜKÜMLER:

1. Erkeklere olduğu gibi kadınlara da ömür boyunca bir defa hac yapmak farzdır.

2. Kadınların ev işlerini görmeleri, cihâda gitmelerinden daha fazîletlidir.

Nitekim âyeti kerimede şöyle buyurulmuştur:

﴿ وَقَرْنَ فِي بُيُوتِكُنَّ وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ ٱلْجَٰهِلِيَّةِ ٱلْأُولَىٰ ۖ وَأَقِمْنَ ٱلصَّلَوٰةَ وَءَاتِينَ ٱلزَّكَوٰةَ وَأَطِعْنَ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥٓ ۚ إِنَّمَا يُرِيدُ ٱللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنكُمُ ٱلرِّجْسَ أَهْلَ ٱلْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا ﴿٣٣﴾ ﴾ [سورة الأحزاب الآية: ٣٣]

"(Ey Peygamber hanımları!) **Evlerinizde oturun** (ve ihtiyaç dışında evlerinizden dışarı çıkmayın.) **Eski câhiliye kadınlarının açılıp saçıldıkları gibi açılıp-saçılmayın** (güzelliğinizi göstermeyin).**Namazı dosdoğru kılın, zekâtı** (Allah'ın farz kıldığı şekilde hak edene) **verin,** (emir ve yasaklarında) **Allah'a ve Rasûlüne itaat edin.Ey Ehl-i Beyt! Allah sizden, sadece günahı gidermek ve sizi tertemiz yapmak ister."**[2]

❋ ❋ ❋ ❋ ❋ ❋

[1] Ebu Davud.

[2] Ahzâb Sûresi: 33